

Manifest: Stop de Woningnood onder Studenten

Maak de huisvesting van studenten niet controversieel

Op 4 september 2023 is het nieuwe schooljaar gestart

Duizenden eerstejaars studenten beginnen daarmee aan een belangrijke volgende stap in hun leven. Maar een groot deel van hen heeft nog geen kamer. Op dit moment is er een tekort van meer dan 26.500 (!) studentenwoningen. Het huidige tempo is niet bij machte om deze achterstand in te lopen. Bij gebrek aan meer actie loopt dit tekort op naar bijna 67.000 in 2029.¹ Dat is gigantisch, wat duizenden jonge studenten zal remmen in hun ontwikkeling. Noodgedwongen slapen zij op campings, in sporthallen of als ze geluk hebben bij een vriend of vriendin op de bank.

De woningnood onder studenten is nadelig voor hun ontwikkeling en voor de samenleving:

- Door het kamertekort zijn de huurprijzen van studentenwoningen onredelijk hoog geworden. Veel studenten hebben geen andere keuze dan krom te liggen voor deze hoge huren. Dit veroorzaakt niet alleen financiële stress, maar maakt ook dat studenten noodgedwongen ongezonde en onstabiele woonsituaties accepteren. Intimiderende huisbazen² en slecht-geïsoleerde schimmelkamers, waar het regenwater tijdens buien door het plafond naar beneden komt, zijn geen uitzondering. Met alle gevolgen van dien voor welzijn en veiligheid.
- Studenten ondervinden voortdurend stress bij het zoeken naar een geschikte woning. De zoektocht naar betaalbare en passende huisvesting is voor hen uitgegroeid tot een constante bron van zorgen en spanning. Sommige studenten hoppen van kamer naar kamer, door onderhuur of tijdelijke huurcontracten (waar de Tweede Kamer eerder een einde aan maakte³). Optimaal genieten van hun studententijd is er daardoor niet bij. De kamernood heeft directe gevolgen voor het mentale welzijn van studenten.⁴ Dit belemmert hen om zich volledig op hun studie te richten, wat studie-uitval kan veroorzaken.
- Studenten die geen kamer hebben besteden veel kostbare tijd aan het pendelen tussen hun woning en onderwijsinstelling. De lange reistijden in volle treinen beperken hun mogelijkheden om zich op de studie te richten, te sporten of deel te nemen aan extra-curriculaire activiteiten zoals (vrijwilligers)werk.⁵ Dit heeft een verlamdend effect op hun persoonlijke groei.
- Het grote gebrek aan kamers vergroot ook de kans op afwijzingen bij het hospiteren. Sommige studenten moeten wel dertig keer hospiteren en krijgen te maken met afwijzing op afwijzing. Dit heeft een negatieve impact op het zelfbeeld van studenten.⁶ Het hospiteren voelt als een vleeskeuring, met maar een minieme slagingskans. Bovendien kan hospiteren discriminatie in de hand werken.⁷
- Het gebrek aan studentenwoningen belemmert studenten om actief deel te nemen aan het studentenleven. Denk aan studenten- en studieverenigingen, culturele evenementen en andere activiteiten die onmisbaar zijn voor een complete studentenervaring. Dit leidt tot minder binding met medestudenten en een gemis aan sociale interactie, wat een negatieve invloed kan hebben op hun persoonlijke, sociale en academische ontwikkeling. Het is ook een gemis voor de stad: becijferd is dat elke student meer dan €27.500 per jaar toevoegt aan de economie.⁸

¹ Landelijk Actieplan Studentenhuisvesting (2021) p. 8.

² Huisbaas valt binnen tijdens douchen: het gaat steeds vaker mis in studentenhuizen | Algemeen Dagblad

³ Tweede Kamer: ook geen tijdelijke contracten meer voor kamerverhuur | NOS

⁴ Kamernood raakt kwetsbare studenten | Advalvas (vu.nl)

⁵ Verwey-Jonker Instituut (2021). Studerende Buren: Een onderzoek naar de maatschappelijke meerwaarde van studenten in de woonomgeving, p. 6.

⁶ Hospiteren voor student traumatisch: 'Ordinaire vleeskeuring' | Binnenland | Telegraaf.nl

⁷ Van vleeskeuring tot thee met koekjes: hospiteren is soms flink frustrerend - Erasmus Magazine

⁸ NEO Observatory (2021). Kennis in de stedelijke economie: de financieel-economische waarde van hoger onderwijs en onderzoek in 2018.

- De woningnood onder studenten leidt ook tot toenemende ongelijkheid tussen studenten in de kansen op woonruimte. Studenten met beperkte financiële middelen of minder rijke ouders maken minder kans op een woning. Dit dwingt hen om compromissen te sluiten en te kiezen voor onveilige en overvolle alternatieven. Deze onrechtvaardigheid moet met kracht worden aangepakt. Alle studenten verdienen gelijke kansen op een fijne en duurzame thuisbasis.
- Tenslotte is de woningnood onder studenten ook nadelig voor de samenleving als geheel. Opleidingen worden voor een aanzienlijk deel uit maatschappelijke middelen betaald, waar iedereen aan bijdraagt. Het is in het belang van ons allemaal dat studenten zich – vrij van woononzekerheid – op hun studie kunnen richten om zich klaar te stomen op hun toekomst. Bovendien kan het aantal goedopgeleide professionals teruglopen als het gebrek aan een woning studenten belemmert een studie te volgen. Dat is riskant in een tijd van arbeidskrapte.

De tijd van achteroverleunen moet voorbij zijn

Studenten op het mbo, hbo en wo zijn onze toekomst. Het is belangrijk dat zij een volwaardige studietijd beleven en een goede basis leggen voor hun latere leven. We moeten nu aan de slag om te voorkomen dat het kamertekort nog meer studenten in hun ontwikkeling hindert. We roepen daarom op tot actie, tot samenwerking en tot een collectieve inspanning om dit tekort voortvarend aan te pakken. De woningnood onder studenten moet op de voorgrond staan. Voor een kansrijke toekomst voor jonge mensen die willen studeren en groeien. Dat is in het belang van de hele samenleving.

Aan studenten

Wij, ondertekenaars van dit manifest, nemen jullie zorgen serieus. We zetten samen de schouders onder het oplossen van de woningnood onder studenten en jagen partijen en de (nieuwe) regering aan om de woningnood onder studenten stevig aan te pakken.

Aan universiteiten, hogescholen en mbo-instellingen

Het realiseren van meer duurzame studentenhuisvesting moet een gezamenlijke verantwoordelijkheid zijn van gemeenten, het rijk én onderwijsinstellingen. Stel daarom oplossingen voor en werk samen met ons mee aan een betere huisvestingssituatie voor studenten.

Aan de politiek

Sta samen zij-aan-zij met studenten en met de ondertekenaars. Erken de woningnood onder studenten en geef deze prioriteit. Voorkom dat studentenhuisvesting, na de val van kabinet-Rutte IV, een controversiële status wordt toebedeeld. Richt een samenwerkingsverband op van vertegenwoordigers van het vervolgonderwijs, gemeenten en bedrijven om gezamenlijk de woningnood op te lossen. Committeer hier menskracht en middelen aan en trek alles uit de kast om meer studentenwoningen te realiseren.

Concrete acties

1. Realiseer voor 2030 minstens 75.000 extra duurzame studentenwoningen.
2. Maak dwingende afspraken met studentensteden over het aantal vereiste studentenwoningen.
3. Wijs de helft van de beschikbare kant-en-klare woningen met prioriteit toe aan studenten.
4. Transformeer leegstaand en beschikbaar Rijksvastgoed in studentensteden tot studentenwoningen.
5. Verbreed de leegstandsverordening in studentensteden naar *leegstaand zakelijk vastgoed* en bouw dit om naar studentenwoningen.
6. Pas maatwerk toe waar dit kan. Voorkom dat bouw van studentenwoningen vastloopt door regels waartegen bewoners en gemeenten geen bezwaren hebben, zoals bij Kronenburg naast Amsterdam.
7. Laat belangrijke politieke besluitvorming rond studentenhuisvesting na de val van het kabinet zoveel mogelijk doorgaan.

Dit manifest is ondertekend door:

Faissal Boulakjar - Tweede Kamerlid namens D66

CNV Jongeren - vakbond voor jonge werknemers

JOBmbo - landelijke vertegenwoordigingsorganisatie voor mbo-studenten

Studenten voor Morgen - studentennetwerk voor een duurzame toekomst

Stichting NSZ - overkoepelende organisatie voor studentenzwemsport

Samenwerkingsoverleg Faculteitsverenigingen - koepel van studentenverenigingen in Nijmegen

VIDIUS Utrecht - grootste regionale studentenvakbond in Nederland

Rotterdamse Kamer van Verenigingen - koepel van studentenverenigingen in Rotterdam

Plaatselijke Kamer van Verenigingen - koepel van studentenverenigingen in Leiden

Steunverklaringen:

Faissal Boulakjar (Tweede Kamerlid D66): "Het toevoegen van meer studentenwoningen gaat te traag en de gevolgen daarvan zijn schrijnend. Studenten hospiteren zich een slag in de rondte om tevergeefs woonruimte te vinden. Of hebben geen andere keuze dan een veel te dure, vochtige en tochtige woning te accepteren. Ook met het nieuwe schooljaar om de hoek dreigen veel studenten kamerloos in de knel te komen. Terwijl het in ieders belang is dat studenten zich vrij van woononzekerheid kunnen richten op hun toekomst. Onze gezamenlijke oproep is helder. Het demissionaire kabinet moet samen met scholen en ontwikkelaars alles op alles zetten om snel voor meer studentenwoningen te zorgen."

Justine Feitsma (voorzitter CNV Jongeren): "Een dak boven je hoofd is de basis voor een fijn leven, maar de laatste jaren is het steeds moeilijker geworden om een passende woning te vinden. Het is belangrijk dat daar zo snel mogelijk verandering in komt. Wonen is een recht ook voor studenten!"

Miray Özügüzel (voorzitter JOBmbo): "JOBmbo ondersteunt dit manifest. Mbo-studenten worden gelukkig steeds vaker toegelaten tot studentenactiviteiten- en verenigingen. Het tekort aan (betaalbare) studentenhuisvesting belemmert juist de kansen voor mbo-studenten om volwaardig deel te kunnen nemen aan het studentenleven."

Enrico Leonardo Bosters (voorzitter Studenten voor Morgen): "Studenten voor Morgen ziet het belang van studentenhuisvesting en het tekort hiervan. Je zou maar een student zijn uit Vlissingen die dagelijks een werkdag aan tijd onderweg is naar Wageningen. Dat is niet alleen ongemakkelijk maar ook allesbehalve een duurzame oplossing. Daarom tekent Studenten voor Morgen mee voor duurzame studentenhuisvesting."

Ayla Pieterse (secretaris Stichting NSZ): "Stichting NSZ draagt bij aan dit belangrijke manifest. Wij zien graag dat studenten een kamer kunnen vinden in hun studentenstad en volop kunnen genieten van wat het studentenleven te bieden heeft, voornamelijk op sportvlak."

Rianne Zwarts (voorzitter Samenwerkingsoverleg Faculteitsverenigingen): "Wij zijn het eens zijn met de negatieve impact die het woningtekort heeft op studenten en zien dit ook in de praktijk. Nieuwe studenten kunnen moeilijk aan een kamer komen en dit zorgt ervoor dat ze minder of zelfs niet aanwezig kunnen zijn bij activiteiten van hun studieverenigingen en daardoor contactmomenten met hun leeftijdsgenoten mislopen en dit is een groot gemis voor hun studententijd. Het SOFv ziet daarom de meerwaarde van het grootschalig aanpakken van de grootte van dit probleem."

Yason Sinout (voorzitter VIDIUS Utrecht): "Het is essentieel voor de ontwikkeling en mentale gezondheid van studenten om te kunnen wonen in de stad waar ze studeren."

Judith Noordhuis (praeses Rotterdamse Kamer van Verenigingen): "Wij onderschrijven dit manifest omdat we willen dat elke student op kamers moet kunnen wonen."

Noëlle Byarugaba (ab actis Plaatselijke Kamer van Verenigingen): "Wij ondertekenen dit manifest omdat ook wij zien wat de woningnood met studenten doet. Het is onwenselijk dat studenten die door afstand noodgedwongen op kamers moeten, dat niet kunnen. En dat studenten die wel op kamers zitten, zich soms in onveilige woonsituaties bevinden omdat zij geen andere opties zien. Dit is waarom er vanuit de overheid snel ingegrepen moet worden, om aan alle studenten een leefbaar onderdak te bieden."